ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

चतुर्थ काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated August 31, 2022

1. This replaces the earlier version 1.0 dated October 31, 2021.
2. Corrections found and reported till August 15, 2022 are updated.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated October 15, 2018
2nd	Version Number	1.0 dated Oct 31, 2021

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः 4

4.4 चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं 4

==============================

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

4.4 चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

T.S.4.4.1.1 - Kramam

रश्मिरसि । असि क्षयाय । क्षयाय त्वा । त्वा क्षयम् । क्षयम् जिन्व । जिन्व प्रेतिः । प्रेतिरसि । प्रेतिरिति प्र – इतिः । असि धर्माय । धर्माय त्वा । त्वा धर्मम् । धर्मम् जिन्व । जिन्वान्वितिः । अन्वितिरसि । अन्वितिरित्यनु – इतिः । असि दिवे । दिवे त्वा । त्वा दिवम् । दिवम् जिन्व । जिन्व सन्धिः । सन्धिरसि । सन्धिरिति सम् – धिः । अस्यन्तरिक्षाय । अन्तरिक्षाय त्वा । त्वाऽन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम् जिन्व । जिन्व प्रतिधिः । प्रतिधिरसि । प्रतिधिरिति प्रति – धिः । असि पृथिव्यै । पृथिव्यै त्वा । त्वा पृथिवीम् । पृथिवीम् जिन्व । जिन्व विष्टम्भः । विष्टम्भोऽसि । विष्टम्भ इति वि – स्तम्भः । असि वृष्ट्यै । वृष्ट्यै त्वा । त्वा वृष्टिम् । वृष्टिम् जिन्व । जिन्व प्रवा । प्रवाऽसि । प्रवेति प्र – वा । अस्यह्ने ।

अह्ने त्वा । त्वाऽह्नः । अहर् जिन्व । जिन्वानुवा । अनुवाऽसि ।
अनुवेत्यनु – वा । असि रात्रियै । रात्रियै त्वा । त्वा रात्रिम् ।
रात्रिम् जिन्व । जिन्वोशिक् । उशिगसि । असि वसुभ्यः । **1 (50/57)**

<u>T.S.4.4.1.2 - Kramam</u>

वसुभ्यस्त्वा । वसुभ्य इति वसु–भ्यः । त्वा वसून् । वसून् जिन्व ।
जिन्व प्रकेतः । प्रकेतोऽसि । प्रकेत इति प्र – केतः । असि
रुद्रेभ्यः । रुद्रेभ्यस्त्वा । त्वा रुद्रान् । रुद्रान् जिन्व । जिन्व सुदीतिः ।
सुदीतिरसि । सुदीतिरिति सु – दीतिः । अस्यादित्येभ्यः ।
आदित्येभ्यस्त्वा । त्वाऽऽदित्यान् । आदित्यान् जिन्व । जिन्वौजः ।
ओजोऽसि । असि पितृभ्यः । पितृभ्यस्त्वा । पितृभ्य इति पितृ–भ्यः ।
त्वा पितृन् । पितृन् जिन्व । जिन्व तन्तुः । तन्तुरसि ।
असि प्रजाभ्यः । प्रजाभ्यस्त्वा । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः ।
त्वा प्रजाः । प्रजा जिन्व । प्रजा इति प्र – जाः । जिन्व पृतनाषाट् ।
पृतनाषाडसि । असि पशुभ्यः । पशुभ्यस्त्वा । पशुभ्य इति
पशु – भ्यः । त्वा पशून् । पशून् जिन्व । जिन्व रेवत् । रेवदसि ।

अस्योषधीभ्यः । ओषधीभ्यस्त्वा । ओषधीभ्य इत्योषधि - भ्यः ।
त्वौषधीः । ओषधीर् जिन्व । जिन्वाभिजित् । अभिजिदसि ।
अभिजिदित्यभि - जित् । असि युक्तग्रावा । युक्तग्रावेन्द्राय ।
युक्तग्रावेति युक्त - ग्रावा । इन्द्राय त्वा । त्वेन्द्रम् । इन्द्रम् जिन्व ।
जिन्वाधिपतिः । अधिपतिरसि । अधिपतिरित्यधि - पतिः ।
असि प्राणाय ( ) । प्राणाय त्वा । प्राणायेति प्र - अनाय । **2 (50/62)**

T.S.4.4.1.3 - Kramam

त्वा प्राणम् । प्राणम् जिन्व । प्राणमिति प्र - अनम् । जिन्व यन्ता ।
यन्ताऽसि । अस्यपानाय । अपानाय त्वा । अपानायेत्यप - अनाय ।
त्वाऽपानम् । अपानम् जिन्व । अपानमित्यप - अनम् ।
जिन्व स॒ꣳसर्पः । स॒ꣳसर्पोऽसि । स॒ꣳसर्प इति सम् - सर्पः ।
असि चक्षुषे । चक्षुषे त्वा । त्वा चक्षुः । चक्षुर् जिन्व । जिन्व
वयोधाः । वयोधा असि । वयोधा इति वयः-धाः । असि श्रोत्राय ।
श्रोत्राय त्वा । त्वा श्रोत्रम् । श्रोत्रम् जिन्व । जिन्व त्रिवृत् ।
त्रिवृदसि । त्रिवृदिति त्रि - वृत् । असि प्रवृत् । प्रवृदसि ।
प्रवृदिति प्र - वृत् । असि सम्ँवृत् । सम्ँवृदसि ।

सम्ँवृदिति सम् - वृत् । असि विवृत् । विवृदसि । विवृदिति वि - वृत् । असि सꣳरोहः । सꣳरोहोऽसि । सꣳरोह इति सम् - रोहः । असि नीरोहः । नीरोहोऽसि । नीरोह इति निः - रोहः । असि प्ररोहः । प्ररोहोऽसि । प्ररोह इति प्र - रोहः । अस्यनुरोहः । अनुरोहोऽसि । अनुरोह इत्यनु - रोहः । असि वसुकः । वसुकोऽसि । असि वेषश्रिः । वेषश्रिरसि । वेषश्रिरिति वेष - श्रिः । असि वस्यष्टिः । वस्यष्टिरसि । असीत्यसि ॥ **3** (**43/57**)

(उशिगसि - प्राणाय - त्रिचत्वारिꣳशच्च) (A1)

T.S.4.4.2.1 - Kramam

राज्यसि । असि प्राची । प्राची दिक् । दिग् वसवः । वसवस्ते । ते देवाः । देवा अधिपतयः । अधिपतयोऽग्निः । अधिपतय इत्यधि - पतयः । अग्निर्. हेतीनाम् । हेतीनाम् प्रतिधर्ता । प्रतिधर्ता त्रिवृत् । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता । त्रिवृत् त्वा । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । त्वा स्तोमः । स्तोमः पृथिव्याम् । पृथिव्याꣳ श्रयतु । श्रयत्वाज्यम् । आज्यमुक्थम् । उक्थमव्यथयत् । अव्यथयथ् स्तभ्नातु ।

स्तभ्नातु रथन्तरम् । रथन्तर॑ꣳ साम । रथन्तरमिति रथम् - तरम् ।
साम प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै विराट् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै ।
विराडसि । विराडिति वि - राट् । असि दक्षिणा । दक्षिणा दिक् ।
दिग् रुद्राः । रुद्रास्ते । ते देवाः । देवा अधिपतयः । अधिपतय
इन्द्रः । अधिपतय इत्यधि - पतयः । इन्द्रो हेतीनाम् । हेतीनाम्
प्रतिधर्ता । प्रतिधर्ता पञ्चदशः । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता ।
पञ्चदशस्त्वा । पञ्चदश इति पञ्च - दशः । त्वा स्तोमः ।
स्तोमः पृथिव्याम् । पृथिव्या॑ꣳ श्रयतु । श्रयतु प्रउगम् । प्रउगमुक्थम् ।
उक्थमव्यथयत् । अव्यथयथ् स्तभ्नातु । स्तभ्नातु बृहत् । बृहथ् साम ।
साम प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै सम्राट् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै ।
सम्राडसि । सम्राडिति सम् - राट् । असि प्रतीची । प्रतीची दिक् ।
दिगादित्याः । **4 (50/61)**

T.S.4.4.2.2 - Kramam

आदित्यास्ते । ते देवाः । देवा अधिपतयः । अधिपतयः सोमः ।
अधिपतय इत्यधि - पतयः । सोमो हेतीनाम् । हेतीनाम् प्रतिधर्ता ।
प्रतिधर्ता सप्तदशः । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता । सप्तदशस्त्वा ।

सप्तदश इति सप्त – दशः । त्वा स्तोमः । स्तोमः पृथिव्याम् ।
पृथिव्याᳶ श्रयतु । श्रयतु मरुत्वतीयम् । मरुत्वतीयमुक्थम् ।
उक्थमव्यथयत् । अव्यथयथ् स्तभ्नातु । स्तभ्नातु वैरूपम् ।
वैरूपᳶ साम । साम प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै स्वराट् । प्रतिष्ठित्या इति
प्रति – स्थित्यै । स्वराडसि । स्वराडिति स्व – राट् । अस्युदीची ।
उदीची दिक् । दिग् विश्वे । विश्वे ते । ते देवाः । देवा अधिपतयः ।
अधिपतयो वरुणः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । वरुणो हेतीनाम् ।
हेतीनाम् प्रतिधर्ता । प्रतिधर्तैकविᳶशः । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता ।
एकविᳶशस्त्वा । एकविᳶश इत्येक – विᳶशः । त्वा स्तोमः ।
स्तोमः पृथिव्याम् । पृथिव्याᳶ श्रयतु । श्रयतु निष्केवल्यम् ।
निष्केवल्यमुक्थम् । उक्थमव्यथयत् । अव्यथयथ् स्तभ्नातु । स्तभ्नातु
वैराजम् । वैराजᳶ साम । साम प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या अधिपत्नी ।
प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अधिपत्न्यसि ।
अधिपत्नीत्यधि – पत्नी । असि बृहती । बृहती दिक् । दिङ्मरुतः ।

मरुतस्ते । ते देवाः । देवा अधिपतयः ( ) । अधिपतयो बृहस्पतिः ।

अधिपतय इत्यधि – पतयः । **5** (**50/61**)

T.S.4.4.2.3 - Kramam

बृहस्पतिर्. हेतीनाम् । हेतीनाम् प्रतिधर्ता । प्रतिधर्ता

त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौ । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौ

त्वा । त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशाविति त्रिणव – त्रयस्त्रिꣳशौ । त्वा स्तोमौ ।

स्तोमौ पृथिव्याम् । पृथिव्याꣳ श्रयताम् । श्रयतां ँवैश्वदेवाग्निमारुते ।

वैश्वदेवाग्निमारुते उक्थे । वैश्वदेवाग्निमारुते इति

वैश्वदेव – आग्निमारुते । उक्थे अव्यथयन्ती । उक्थे इत्युक्थे ।

अव्यथयन्ती स्तभ्नीताम् । अव्यथयन्ती इत्यव्यथयन्ती ।

स्तभ्नीताꣳ शाक्वररैवते । शाक्वररैवते सामनी । शाक्वररैवते इति

शाक्वर – रैवते । सामनी प्रतिष्ठित्यै । सामनी इति सामनी ।

प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षाय । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै ।

अन्तरिक्षायर्.षयः । ऋषयस्त्वा । त्वा प्रथमजाः । प्रथमजा देवेषु ।

प्रथमजा इति प्रथम – जाः । देवेषु दिवः । दिवो मात्रया ।

मात्रया वरिणा । वरिणा प्रथन्तु । प्रथन्तु विधर्ता । विधर्ता च ।

विधर्तेति वि – धर्ता । चायम् । अयमधिपतिः । अधिपतिश्च ।
अधिपतिरित्यधि – पतिः । च ते । ते त्वा । त्वा सर्वे ।
सर्वे सम्ँविदानाः । सम्ँविदाना नाकस्य । सम्ँविदाना इति
सम् – विदानाः । नाकस्य पृष्ठे । पृष्ठे सुवर्गे । सुवर्गे लोके ।
सुवर्ग इति सुवः – गे । लोके यजमानम् । यजमानम् च ।
च सादयन्तु । सादयन्त्विति सादयन्तु ॥ **6** (**40/53**)

(प्रतीची दिङ् – मरुतस्ते देवा अधिपतय – श्चत्वारिꣳशच्च) (A2)

T.S.4.4.3.1 - Kramam

अयम् पुरः । पुरो हरिकेशः । हरिकेशः सूर्यरश्मिः । हरिकेश इति
हरि – केशः । सूर्यरश्मिस्तस्य । सूर्यरश्मिरिति सूर्य – रश्मिः ।
तस्य रथगृथ्सः । रथगृथ्सश्च । रथगृथ्स इति रथ – गृथ्सः ।
च रथौजाः । रथौजाश्च । रथौजा इति रथ – ओजाः ।
च सेनानिग्रामण्यौ । सेनानिगामण्यौ पुञ्जिकस्थला ।
सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ । पुञ्जिकस्थला च ।
पुञ्जिकस्थलेति पुञ्जिक–स्थला । च कृतस्थला । कृतस्थला च ।
कृतस्थलेति कृत – स्थला । चाप्सरसौ । अप्सरसौ यातुधानाः ।

यातुधाना हेतिः । यातुधाना इति यातु - धानाः । हेती रक्षा\ँसि ।
रक्षा\ँसि प्रहेतिः । प्रहेतिरयम् । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः ।
अयम् दक्षिणा । दक्षिणा विश्वकर्मा । विश्वकर्मा तस्य । विश्वकर्मेति
विश्व - कर्मा । तस्य रथस्वनः । रथस्वनश्च । रथस्वन इति
रथ-स्वनः । च रथेचित्रः । रथेचित्रश्च । रथेचित्र इति रथे-चित्रः ।
च सेनानिग्रामण्यौ । सेनानिग्रामण्यौ मेनका । सेनानिग्रामण्याविति
सेनानि - ग्रामण्यौ । मेनका च । च सहजन्या । सहजन्या च ।
सहजन्येति सह - जन्या । चाप्सरसौ । अप्सरसौ दङ्क्ष्णवः ।
दङ्क्ष्णवः पशवः । पशवो हेतिः । हेतिः पौरुषेयः । पौरुषेयो वधः ।
वधः प्रहेतिः । प्रहेतिरयम् । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः । अयम् पश्चात् ।
पश्चाद् विश्वव्यचाः । विश्वव्यचास्तस्य । विश्वव्यचा इति
विश्व - व्यचाः । तस्य रथप्रोतः । रथप्रोतश्च । रथप्रोत इति
रथ-प्रोतः । चासमरथः । असमरथश्च । असमरथ इत्यसम-रथः ।
च सेनानिग्रामण्यौ । सेनानिग्रामण्यौ प्रम्लोचन्ती ।

सेनानिग्रामण्याविति सेनानि - ग्रामण्यौ । प्रम्लोचन्ती च ।

प्रम्लोचन्तीति प्र - म्लोचन्ती । चानुम्लोचन्ती । 7 (50/70)

T.S.4.4.3.2 - Kramam

अनुम्लोचन्ती च । अनुम्लोचन्तीत्यनु - म्लोचन्ती । चाप्सरसौ ।

अप्सरसौ सर्पाः । सर्पा हेतिः । हेतिर् व्याघ्राः । व्याघ्राः प्रहेतिः ।

प्रहेतिरयम् । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः । अयमुत्तरात् । उत्तराथ्

सम्ँयद्वसुः । उत्तरादित्युत् - तरात् । सम्ँयुद्वसुस्तस्य ।

सम्ँयद्वसुरिति सम्ँयत् - वसुः । तस्य सेनजित् । सेनजिच् च ।

सेनजिदिति सेन - जित् । च सुषेणः । सुषेणश्च । सुषेण इति

सु - सेनः । च सेनानिग्रामण्यौ । सेनानिगामण्यौ विश्वाची ।

सेनानिग्रामण्याविति सेनानि - ग्रामण्यौ । विश्वाची च । च घृताची ।

घृताची च । चाप्सरसौ । अप्सरसावापः । आपो हेतिः ।

हेतिर् वातः । वातः प्रहेतिः । प्रहेतिरयम् । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः ।

अयमुपरि । उपर्यर्वाग्वसुः । अर्वाग्वसुस्तस्य ।

अर्वाग्वसुरित्यर्वाक् - वसुः । तस्य ताक्ष्र्यः ।

ताक्ष्र्यश्च । चारिष्टनेमिः । अरिष्टनेमिश्च ।

अरिष्टनेमिरित्यरिष्ट – नेमिः । च सेनानिग्रामण्यौ ।
सेनानिग्रामण्यावुर्वशी । सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ ।
उर्वशी च । च पूर्वचित्तिः । पूर्वचित्तिश्च । पूर्वचित्तिरिति
पूर्व – चित्तिः । चाफ्सरसौ । अफ्सरसौ विद्युत् । विद्युद्धेतिः ।
विद्युदिति वि – द्युत् । हेतिरवस्फूर्जन्न् । अवस्फूर्जन् प्रहेतिः ।
अवस्फूर्जन्नित्यव – स्पूर्जन्न् । प्रहेतिस्तेभ्यः । प्रहेतिरिति प्र–हेतिः ।
तेभ्यो नमः । नमस्ते । ते नः । नो मृडयन्तु । मृडयन्तु ते । ते यम् ।
यम् द्विष्मः । **8** (**50/65**)

T.S.4.4.3.3 - Kramam

द्विष्मो यः । यश्च । च नः । नो द्वेष्टि । द्वेष्टि तम् । तं ँवः ।
वो जम्भे । जम्भे दधामि । दधाम्यायोः । आयोस्त्वा । त्वा सदने ।
सदने सादयामि । सादयाम्यवतः । अवतश्छायायाम् । छायायाम्
नमः । नमः समुद्राय । समुद्राय नमः । नमः समुद्रस्य । समुद्रस्य
चक्षसे । चक्षसे परमेष्ठी । परमेष्ठी त्वा । त्वा सादयतु । सादयतु
दिवः । दिवः पृष्ठे । पृष्ठे व्यचस्वतीम् । व्यचस्वतीम् प्रथस्वतीम् ।
प्रथस्वतीं ँविभूमतीम् । विभूमतीम् प्रभूमतीम् ।

विभूमतीमिति वि – भूमतीम् । प्रभूमतीम् परिभूमतीम् ।
प्रभूमतीमिति प्र – भूमतीम् । परिभूमतीम् दिवम् । परिभूमतीमिति
परि – भूमतीम् । दिवं ँयच्छ । यच्छ दिवम् । दिवम् दृ॒ꣳह । दृꣳह
दिवम् । दिवम् मा । मा हिꣳसीः । हिꣳसीर् विश्वस्मै । विश्वस्मै
प्राणाय । प्राणायापानाय । प्राणायेति प्र–अनाय । अपानाय व्यानाय ।
अपानायेत्यप – अनाय । व्यानायोदानाय । व्यानायेति वि – अनाय ।
उदानाय प्रतिष्ठायै । उदानायेत्युत् – अनाय । प्रतिष्ठायै चरित्राय ।
प्रतिष्ठाया इति प्रति – स्थायै । चरित्राय सूर्यः । सूर्यस्त्वा । त्वाऽभि ।
अभि पातु । पातु मह्या । मह्या स्वस्त्या ( ) । स्वस्त्या छर्दिषा ।
छर्दिषा शन्तमेन । शन्तमेन तया । शन्तमेनेति शम् – तमेन ।
तया देवतया । देवतयाऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् ध्रुवा । ध्रुवा सीद ।
सीदेति सीद ॥ प्रोथदश्वः । अश्वो न । न यवसे । यवसे अविष्यन्न् ।
अविष्यन्. यदा । यदा महः । महः सम्ँवरणात् । सम्ँवरणाद्
व्यस्थात् । सम्ँवरणादिति सम् – वरणात् । व्यस्थादिति
वि – अस्थात् ॥ आदस्य । अस्य वातः । वातो अनु । अनु वाति ।

वाति शोचिः । शोचिरध । अध स्म । स्म ते । ते व्रजनम् ।
व्रजनम् कृष्णम् । कृष्णमस्ति । अस्तीत्यस्ति ॥ 9 (78/88)

(प्रम्लोचन्ती च - य७ - स्वस्त्या - ऽष्टाविꣳशतिश्च) (A3)

T.S.4.4.4.1 - Kramam

अग्निर् मूर्द्धा । मूर्द्धा दिवः । दिवः ककुत् । ककुत् पतिः । पतिः पृथिव्याः । पृथिव्या अयम् । अयमित्ययम् ॥ अपाꣳ रेताꣳसि । रेताꣳसि जिन्वति । जिन्वतीति जिन्वति ॥ त्वामग्ने । अग्ने पुष्करात् । पुष्करादधि । अध्यथर्वा । अथर्वा निः । निरमन्थत । अमन्थतेत्यमन्थत ॥ मूर्द्ध्नो विश्वस्य । विश्वस्य वाघतः । वाघत इति वाघतः ॥ अयमग्निः । अग्निः सहस्रिणः । सहस्रिणो वाजस्य । वाजस्य शतिनः । शतिनस्पतिः । पतिरिति पतिः ॥ मूर्द्धा कविः । कवीरयीणाम् । रयीणामिति रयीणाम् ॥ भुवो यज्ञस्य । यज्ञस्य रजसः । रजसश्च । च नेता । नेता यत्र । यत्रा नियुद्भिः । नियुद्भिः सचसे । नियुद्भिरिति नियुत् - भिः । सचसे शिवाभिः । शिवाभिरिति शिवाभिः ॥ दिवि मूर्द्धानम् । मूर्द्धानम् दधिषे । दधिषे सुवर्.षाम् । सुवर्.षाम् जिह्वाम् । सुवर्.षामिति सुवः - साम् ।

जिह्वामग्ने । अग्ने चकृषे । चकृषे हव्यवाहम् । हव्यवाहमिति हव्य–वाहम् ॥ अबोद्ध्यग्निः । अग्निः समिधा । समिधा जनानाम् । समिधेति सम् – इधा । जनानाम् प्रति । **10 (50/53)**

T.S.4.4.4.2 - Kramam

प्रति धेनुम् । धेनुमिव । इवायतीम् । आयतीमुषासम् । आयतीमित्या – यतीम् । उषासमित्युषासम् ॥ यह्वा इव । इव प्र । प्र वयाम् । वयामुज्जिहानाः । उज्जिहानाः प्र । उज्जिहाना इत्युत् – जिहानाः । प्र भानवः । भानवः सिस्रते । सिस्रते नाकम् । नाकमच्छ । अच्छेत्यच्छ ॥ अवोचाम कवये । कवये मेद्ध्याय । मेद्ध्याय वचः । वचो वन्दारु । वन्दारु वृषभाय । वृषभाय वृष्णे । वृष्ण इति वृष्णे ॥ गविष्ठिरो नमसा । नमसा स्तोमम् । स्तोममग्नौ । अग्नौ दिवि । दिवीव । इव रुक्मम् । रुक्ममुर्व्यञ्चम् । उर्व्यञ्चमश्रेत् । अश्रेदित्यश्रेत् ॥ जनस्य गोपाः । गोपा अजनिष्ट । गोपा इति गो – पाः । अजनिष्ट जागृविः । जागृविरग्निः । अग्निः सुदक्षः । सुदक्षः सुविताय । सुदक्ष इति सु – दक्षः । सुविताय नव्यसे । नव्यस इति नव्यसे ॥ घृतप्रतीको बृहता ।

घृतप्रतीक इति घृत – प्रतीकः । बृहता दिविस्पृशा । दिविस्पृशा द्युमत् । दिविस्पृशेति दिवि – स्पृशा । द्युमद् वि । द्युमदिति द्यु – मत् । वि भाति । भाति भरतेभ्यः । भरतेभ्यः शुचिः । शुचिरिति शुचिः ॥ त्वामग्ने । अग्ने अङ्गिरसः । अङ्गिरसो गुहा । 11 (50/57)

T.S.4.4.4.3 - Kramam

गुहा हितम् । हितमनु । अन्वविन्दन्न् । अविन्दञ्छिश्रियाणम् । शिश्रियाणम् ँ वनेवने । वनेवन इति वने – वने ॥ स जायसे । जायसे मथ्यमानः । मथ्यमानः सहः । सहो महत् । महत् त्वाम् । त्वामाहुः । आहुः सहसः । सहसस्पुत्रम् । पुत्रमङ्गिरः । अङ्गिर इत्यङ्गिरः ॥ यज्ञस्य केतुम् । केतुम् प्रथमम् । प्रथमम् पुरोहितम् । पुरोहितमग्निम् । पुरोहितमिति पुरः – हितम् । अग्निम् नरः । नरस्त्रिषधस्थे । त्रिषधस्थे सम् । त्रिषधस्थ इति त्रि – सधस्थे । समिन्धते । इन्धत इतीन्धते ॥ इन्द्रेण देवैः । देवैः सरथम् । सरथꣳ सः । सरथमिति स – रथम् । स बर्.हिषि । बर्.हिषि सीदत् । सीदन्नि । नि होता । होता यजथाय । यजथाय सुक्रतुः ।

सुक्रतुरिति सु–क्रतुः ॥ त्वाम् चित्रश्रवस्तम । चित्रश्रवस्तम हवन्ते । चित्रश्रवस्तमेति चित्रश्रवः – तम । हवन्ते विक्षु । विक्षु जन्तवः । जन्तव इति जन्तवः ॥ शोचिष्केशम् पुरुप्रिय । शोचिष्केशमिति शोचिः – केशम् । पुरुप्रियाग्ने । पुरुप्रियेति पुरु – प्रिय । अग्ने हव्याय । हव्याय वोढवे । वोढव इति वोढवे ॥ सखायः सम् । सं वः । वः सम्यञ्चम् । सम्यञ्चमिषम् । इष७ँ स्तोमम् । **12 (50/56)**

T.S.4.4.4.4 - Kramam

स्तोमम् च । चाग्नये । अग्नय इत्यग्नये ॥ वर्.षिष्ठाय क्षितीनाम् । क्षितीनामूर्जः । ऊर्जो नप्त्रे । नप्त्रे सहस्वते । सहस्वत इति सहस्वते ॥ स७ँसमित् । स७ँसमिति सम् – सम् । इद् युवसे । युवसे वृषन्न् । वृषन्नग्ने । अग्ने विश्वानि । विश्वान्यर्यः । अर्य आ । एत्या ॥ इडस्पदे । पदे सम् । समिद्ध्यसे । इद्ध्यसे सः । स नः । नो वसूनि । वसून्या । आ भर । भरेति भर ॥ एना वः । वो अग्निम् । अग्निम् नमसा । नमसोर्जः । ऊर्जो नपातम् । नपातमा । आ हुवे । हुव इति हुवे ॥ प्रियम् चेतिष्ठम् ।

चेतिष्ठमरतिम् । अरति॒ स्वद्ध्वरम् । स्वद्ध्वरं ँविश्वस्य ।
स्वद्ध्वरमिति सु - अद्ध्वरम् । विश्वस्य दूतम् । दूतममृतम् ।
अमृतमित्यमृतम् ॥ स योजते । योजते अरुषः । अरुषो
विश्वभोजसा । विश्वभोजसा सः । विश्वभोजसेति विश्व - भोजसा ।
स दुद्रवत् । दुद्रवथ् स्वाहुतः । स्वाहुत इति सु - आहुतः ॥
सुब्रह्मा यज्ञः । सुब्रह्मेति सु - ब्रह्मा । यज्ञः सुशमी ।
सुशमी वसूनाम् । सुशमीति सु - शमी । **13 (50/55)**

T.S.4.4.4.5 - Kramam

वसूनाम् देवम् । देव॑ राधः । राधो जनानाम् ।
जनानामिति जनानाम् ॥ उदस्य । अस्य शोचिः । शोचिरस्थात् ।
अस्थादाजुह्वानस्य । आजुह्वानस्य मीढुषः ।
आजुह्वानस्येत्या - जुह्वानस्य । मीढुष इति मिढुषः ॥ उद् धूमासः ।
धूमासो अरुषासः । अरुषासो दिविस्पृशः । दिविस्पृशः सम् ।
दिविस्पृश इति दिवि - स्पृशः । समग्निम् । अग्निमिन्धते ।
इन्धते नरः । नर इति नरः ॥ अग्ने वाजस्य । वाजस्य गोमतः ।
गोमत ईशानः । गोमत इति गो - मतः । ईशानः सहसः ।

सहसो यहो । यहो इति यहो ॥ अस्मे धेहि । अस्मे इत्यस्मे । धेहि जातवेदः । जातवेदो महि । जातवेद इति जात-वेदः । महि श्रवः । श्रव इति श्रवः ॥ स इधानः । इधानो वसुः । वसुष्कविः । कविरग्निः । अग्निरीडेन्यः । ईडेन्यो गिरा । गिरेति गिरा ॥ रेवदस्मभ्यम् । अस्मभ्यम् पुर्वणीक । अस्मभ्यमित्यस्म - भ्यम् । पुर्वणीक दीदिहि । पुर्वणीकेति पुरु-अनीक । दीदिहीति दीदिहि ॥ क्षपो राजन्न् । राजन्नुत । उत त्मना । त्मनाऽग्ने । अग्ने वस्तोः । वस्तोरुत । उतोषसः । उषस इत्युषसः ॥ स तिग्मजम्भ । तिग्मजम्भ रक्षसः । तिग्मजम्भेति तिग्म - जम्भ । **14 (50/58)**

T.S.4.4.4.6 - Kramam

रक्षसो दह । दह प्रति । प्रतीति प्रति ॥ आ ते । ते अग्ने । अग्न इधीमहि । इधीमहि द्युमन्तम् । द्युमन्तम् देव । द्युमन्तमिति द्यु-मन्तम् । देवाजरम् । अजरमित्यजरम् ॥ यद्ध । ह स्या । स्या ते । ते पनीयसी । पनीयसी समित् । समिद् दीदयति । समिदिति सम् - इत् । दीदयति द्यवि । द्यवीषम् । इष॑ स्तोतृभ्यः । स्तोतृभ्य आ । स्तोतृभ्य इति स्तोतृ - भ्यः । आ भर । भरेति भर ॥

आ ते । ते अग्ने । अग्न ऋचा । ऋचा हविः । हविः शुक्रस्य ।
शुक्रस्य ज्योतिषः । ज्योतिषस्पते । पत इति पते ॥ सुश्चन्द्र दस्म ।
सुश्चन्द्रेति सु – चन्द्र । दस्म विश्पते । विश्पते हव्यवाट् । हव्यवाट्
तुभ्यम् । हव्यवाडिति हव्य – वाट् । तुभ्यꣳ हूयते । हूयत इषम् ।
इषꣳ स्तोतृभ्यः । स्तोतृभ्य आ । स्तोतृभ्य इति स्तोतृ – भ्यः ।
आ भर । भरेति भर ॥ उभे सुश्चन्द्र । उभे इत्युभे । सुश्चन्द्र
सर्पिषः । सुश्चन्द्रेति सु – चन्द्र । सर्पिषो दर्वी । दर्वी श्रीणीषे ।
दर्वी इति दर्वी । श्रीणीष आसनि । आसनीत्यासनि ॥ उतो नः ।
उतो इत्युतो । न उत् । उत् पुपूर्याः । पुपूर्या उक्थेषु । **15 (50/60)**

T.S.4.4.4.7 - Kramam

उक्थेषु शवसः । शवसस्पते । पत इषम् । इषꣳ स्तोतृभ्यः ।
स्तोतृभ्य आ । स्तोतृभ्य इति स्तोतृ – भ्यः । आ भर । भरेति भर ॥
अग्ने तम् । तमद्य । अद्याश्वम् । अश्वम् न । न स्तोमैः । स्तोमैः
क्रतुम् । क्रतुम् न । न भद्रम् । भद्रꣳ हृदिस्पृशम् । हृदिस्पृशमिति
हृदि – स्पृशम् ॥ ऋद्ध्यामा ते । त ओहैः । ओहैरित्योहैः ॥
अधा हि । ह्यग्ने । अग्ने क्रतोः । क्रतोर् भद्रस्य । भद्रस्य दक्षस्य ।

दक्षस्य साधोः । साधोरिति साधोः ॥ रथीर्. ऋतस्य । ऋतस्य
बृहतः । बृहतो बभूथ । बभूथेति बभूथ ॥ आभिष्टे । ते अद्य ।
अद्य गीर्भिः । गीर्भिर् गृणन्तः । गृणन्तोऽग्ने । अग्ने दाशेम ।
दाशेमेति दाशेम ॥ प्र ते । ते दिवः । दिवो न । न स्तनयन्ति ।
स्तनयन्ति शुष्माः । शुष्मा इति शुष्माः ॥ एभिर् नः । नो अर्कैः ।
अर्कैर् भव । भवा नः । नो अर्वाङ् । अर्वाङ्ख् सुवः । **16 (50/51)**

<u>T.S.4.4.4.8 - Kramam</u>

सुवर् न । न ज्योतिः । ज्योतिरिति ज्योतिः ॥ अग्ने विश्वेभिः ।
विश्वेभिः सुमनाः । सुमना अनीकैः । सुमना इति सु – मनाः ।
अनीकैरित्यनीकैः ॥ अग्निꣳ होतारम् । होतारम् मन्ये । मन्ये
दास्वन्तम् । दास्वन्तं ँवसोः । वसोः सूनुम् । सूनुꣳ सहसः ।
सहसो जातवेदसम् । जातवेदसमिति जात – वेदसम् ॥
विप्रम् न । न जातवेदसम् । जातवेदसमिति जात – वेदसम् ॥
य ऊर्द्ध्वया । ऊर्द्ध्वया स्वद्ध्वरः । स्वद्ध्वरो देवः । स्वद्ध्वर इति
सु – अद्ध्वरः । देवो देवाच्या । देवाच्या कृपा । कृपेति कृपा ॥
घृतस्य विभ्राष्टिम् । विभ्राष्टिमनु । विभ्राष्टिमिति वि – भ्राष्टिम् ।

अनु शुक्रशोचिषः । शुक्रशोचिष आजुह्वानस्य ।
शुक्रशोचिष इति शुक्र – शोचिषः । आजुह्वानस्य सर्पिषः ।
आजुह्वानस्येत्या – जुह्वानस्य । सर्पिष इति सर्पिषः ॥ अग्ने त्वम् ।
त्वम् नः । नो अन्तमः । अन्तम इत्यन्तमः ॥ उत त्राता ।
त्राता शिवः । शिवो भव । भव वरूथ्यः । वरूथ्य इति वरूथ्यः ॥
तम् त्वा । त्वा शोचिष्ठ । शोचिष्ठ दीदिवः । दीदिव इति दीदिवः ॥
सुम्नाय नूनम् । नूनमीमहे । ईमहे सखिभ्यः । सखिभ्य इति
सखि – भ्यः ॥ वसुरग्निः । अग्निर् वसुश्रवाः ( ) । वसुश्रवा इति
वसु – श्रवाः ॥ अच्छा नक्षि । नक्षि द्युमत्तमः । द्युमत्तमो रयिम् ।
द्युमत्तम इति द्युमत्–तमः । रयिम् दाः । दा इति दाः ॥ **17** (**55/61**)

(जनाना – मङ्गिरस – इषꣳ – सुशमी – तिग्मजंभ – पुपूर्या – अर्वाङ् – वसुश्रवाः – पञ्च च) (A4)

T.S.4.4.5.1 - Kramam

इन्द्राग्निभ्याम् त्वा । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि–भ्याम् । त्वा सयुजा ।
सयुजा युजा । सयुजेति स – युजा । युजा युनज्मि ।

युनज्म्याघाराभ्याम् । आघाराभ्याम् तेजसा ।

आघाराभ्यामित्या – घाराभ्याम् । तेजसा वर्चसा । वर्चसोक्थेभिः ।

उक्थेभिः स्तोमेभिः । स्तोमेभिश्छन्दोभिः । छन्दोभी रय्यै ।

छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । रय्यै पोषाय । पोषाय सजातानाम् ।

सजातानाम् मद्ध्यमस्थेयाय । सजातानामिति स – जातानाम् ।

मद्ध्यमस्थेयाय मया । मद्ध्यमस्थेयायेति मद्ध्यम – स्थेयाय ।

मया त्वा । त्वा सयुजा । सयुजा युजा । सयुजेति स – युजा ।

युजा युनज्मि । युनज्म्यम्बा । अम्बा दुला । दुला नितत्निः ।

नितत्निरभ्रयन्ती । नितत्निरिति नि – तत्निः । अभ्रयन्ती मेघयन्ती ।

मेघयन्ती वर्.षयन्ती । वर्.षयन्ती चुपुणीका । चुपुणीका नाम ।

नामासि । असि प्रजापतिना । प्रजापतिना त्वा । प्रजापतिनेति

प्रजा – पतिना । त्वा विश्वाभिः । विश्वाभिर् धीभिः । धीभिरुप ।

उप दधामि । दधामि पृथिवी । पृथिव्युदपुरम् । उदपुरमन्नेन ।

उदपुरमित्युद – पुरम् । अन्नेन विष्टा । विष्टा मनुष्याः । मनुष्यास्ते ।

ते गोप्तारः । गोप्तारोऽग्निः । अग्निर् वियत्तः । वियत्तोऽस्याम् ।

वियत्त इति वि – यत्तः । अस्याम् ताम् । तामहम् । अहम् प्र ।

प्र पद्ये । पद्ये सा ( ) । सा मे । **18 (50/61)**

<u>T.S.4.4.5.2 - Kramam</u>

मे शर्म । शर्म च । च वर्म । वर्म च । चास्तु । अस्त्वधिद्यौः ।

अधिद्यौरन्तरिक्षम् । अधिद्यौरित्यधि – द्यौः । अन्तरिक्षम् ब्रह्मणा ।

ब्रह्मणा विष्टा । विष्टा मरुतः । मरुतस्ते । ते गोप्तारः । गोप्तारो

वायुः । वायुर् वियत्तः । वियत्तोऽस्याम् । वियत्त इति वि – यत्तः ।

अस्याम् ताम् । तामहम् । अहम् प्र । प्र पद्ये । पद्ये सा । सा मे ।

मे शर्म । शर्म च । च वर्म । वर्म च । चास्तु । अस्तु द्यौः ।

द्यौरपराजिता । अपराजिताऽमृतेन । अपराजितेत्यपरा – जिता ।

अमृतेन विष्टा । विष्टाऽऽदित्याः । आदित्यास्ते । ते गोप्तारः । गोप्तारः

सूर्यः । सूर्यो वियत्तः । वियत्तोऽस्याम् । वियत्त इति वि – यत्तः ।

अस्याम् ताम् । तामहम् । अहम् प्र । प्र पद्ये । पद्ये सा । सा मे ।

मे शर्म । शर्म च । च वर्म । वर्म च । चास्तु ।

अस्त्वित्यस्तु ॥ **19 (48/52)**

(सा – ऽष्टाचत्वारिꣳशच्च) (A5)

T.S.4.4.6.1 - Kramam

बृहस्पतिस्त्वा । त्वा सादयतु । सादयतु पृथिव्याः । पृथिव्याः पृष्ठे ।
पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् । ज्योतिष्मतीम्ँविश्वस्मै । विश्वस्मै प्राणाय ।
प्राणायापानाय । प्राणायेति प्र – अनाय । अपानाय विश्वम् ।
अपानायेत्यप–अनाय । विश्वं ज्योतिः । ज्योतिर् यच्छ । यच्छाग्निः ।
अग्निस्ते । तेऽधिपतिः । अधिपतिर् विश्वकर्मा ।
अधिपतिरित्यधि – पतिः । विश्वकर्मा त्वा । विश्वकर्मेति
विश्व – कर्मा । त्वा सादयतु । सादयत्वन्तरिक्षस्य । अन्तरिक्षस्य
पृष्ठे । पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् । ज्योतिष्मतीम्ँविश्वस्मै । विश्वस्मै
प्राणाय । प्राणायापानाय । प्राणायेति प्र–अनाय । अपानाय विश्वम् ।
अपानायेत्यप – अनाय । विश्वम् ज्योतिः । ज्योतिर् यच्छ ।
यच्छ वायुः । वायुस्ते । तेऽधिपतिः । अधिपतिः प्रजापतिः ।
अधिपतिरित्यधि – पतिः । प्रजापतिस्त्वा । प्रजापतिरिति
प्रजा – पतिः । त्वा सादयतु । सादयतु दिवः । दिवः पृष्ठे ।
पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् । ज्योतिष्मतीम्ँविश्वस्मै । विश्वस्मै प्राणाय ।
प्राणायापानाय । प्राणायेति प्र – अनाय । अपानाय विश्वम् ।

अपानायेत्यप - अनाय । विश्वम् ज्योतिः । ज्योतिर् यच्छ । यच्छ परमेष्ठी । परमेष्ठी ते । तेऽधिपतिः । अधिपतिः पुरोवातसनिः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । पुरोवातसनिरसि । पुरोवातसनिरिति पुरोवात - सनिः । अस्यभ्रसनिः । अभ्रसनिरसि । अभ्रसनिरित्यभ्र - सनिः । असि विद्युथ्सनिः । विद्युथ्सनिरसि । विद्युथ्सनिरिति विद्युत् - सनिः । **20 (50/64)**

T.S.4.4.6.2 - Kramam

असि स्तनयिलुसनिः । स्तनयिलुसनिरसि । स्तनयिलुसनिरिति स्तनयिलु - सनिः । असि वृष्टिसनिः । वृष्टिसनिरसि । वृष्टिसनिरिति वृष्टि-सनिः । अस्यग्नेः । अग्नेर् यानी । यान्यसि । असि देवानाम् । देवानामग्नेयानी । अग्नेयान्यसि । अग्नेयानीत्यग्ने - यानी । असि वायोः । वायोर् यानी । यान्यसि । असि देवानाम् । देवानां वायोयानी । वायोयान्यसि । वायोयानीति वायो - यानी । अस्यन्तरिक्षस्य । अन्तरिक्षस्य यानी । यान्यसि । असि देवानाम् । देवानामन्तरिक्षयानी । अन्तरिक्षयान्यसि ।

अन्तरिक्षयानीत्यन्तरिक्ष - यानी । अस्यन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमसि ।
अस्यन्तरिक्षाय । अन्तरिक्षाय त्वा । त्वा सलिलाय । सलिलाय त्वा ।
त्वा सर्णीकाय । सर्णीकाय त्वा । त्वा सतीकाय । सतीकाय त्वा ।
सतीकायेति स-तीकाय । त्वा केताय । केताय त्वा । त्वा प्रचेतसे ।
प्रचेतसे त्वा । प्रचेतस इति प्र - चेतसे । त्वा विवस्वते । विवस्वते
त्वा । त्वा दिवः । दिवस्त्वा । त्वा ज्योतिषे । ज्योतिष आदित्येभ्यः ।
आदित्येभ्यस्त्वा । त्वर्चे । ऋचे त्वा । त्वा रुचे । रुचे त्वा ।
त्वा द्युते । द्युते त्वा ( ) । त्वा भासे । भासे त्वा । त्वा ज्योतिषे ।
ज्योतिषे त्वा । त्वा यशोदाम् । यशोदाम् त्वा । यशोदामिति
यशः - दाम् । त्वा यशसि । यशसि तेजोदाम् । तेजोदां त्वा ।
तेजोदामिति तेजः - दाम् । त्वा तेजसि । तेजसि पयोदाम् ।
पयोदाम् त्वा । पयोदामिति पयः - दाम् । त्वा पयसि । पयसि
वर्चोदाम् । वर्चोदाम् त्वा । वर्चोदामिति वर्चः - दाम् । त्वा वर्चसि ।
वर्चसि द्रविणोदाम् । द्रविणोदाम् त्वा । द्रविणोदामिति द्रविणः-दाम् ।
त्वा द्रविणे । द्रविणे सादयामि । सादयामि तेन । तेनर्षिणा ।

ऋषिणा तेन । तेन ब्रह्मणा । ब्रह्मणा तया । तया देवतया ।

देवतयाऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् ध्रुवा । ध्रुवा सीद ।

सीदेति सीद ॥ **21** (**79/91**)

(विद्युथ्सनि – द्युते त्वै – कान्नत्रिꣳशच्च) (A6)

T.S.4.4.7.1 - Kramam

भूयस्कृदसि । भूयस्कृदिति भूयः – कृत् । असि वरिवस्कृत् ।

वरिवस्कृदसि । वरिवस्कृदिति वरिवः – कृत् । असि प्राची ।

प्राच्यसि । अस्यूर्द्ध्वा । ऊर्द्ध्वाऽसि । अस्यन्तरिक्षसत् ।

अन्तरिक्षसदसि । अन्तरिक्षसदित्यन्तरिक्ष – सत् । अस्यन्तरिक्षे ।

अन्तरिक्षे सीद । सीदाफ्सुषत् । अफ्सुषदसि ।

अफ्सुषदित्यफ्सु – सत् । असि श्येनसत् । श्येनसदसि ।

श्येनसदिति श्येन – सत् । असि गृद्ध्रसत् । गृद्ध्रसदसि ।

गृद्ध्रसदिति गृद्ध्र – सत् । असि सुपर्णसत् । सुपर्णसदसि ।

सुपर्णसदिति सुपर्ण – सत् । असि नाकसत् । नाकसदसि ।

नाकसदिति नाक – सत् । असि पृथिव्याः । पृथिव्यास्त्वा ।

त्वा द्रविणे । द्रविणे सादयामि । सादयाम्यन्तरिक्षस्य ।

अन्तरिक्षस्य त्वा । त्वा द्रविणे । द्रविणे सादयामि । सादयामि दिवः ।
दिवस्त्वा । त्वा द्रविणे । द्रविणे सादयामि । सादयामि दिशाम् ।
दिशाम् त्वा । त्वा द्रविणे । द्रविणे सादयामि । सादयामि द्रविणोदाम् ।
द्रविणोदाम् त्वा । द्रविणोदामिति द्रविणः–दाम् । त्वा द्रविणे ।
द्रविणे सादयामि । सादयामि प्राणम् । प्राणम् मे ।
प्राणमिति प्र – अनम् । मे पाहि । पाह्यपानम् । अपानम् मे ।
अपानमित्यप – अनम् । मे पाहि । पाहि व्यानम् । व्यानम् मे ( ) ।
व्यानमिति वि – अनम् । मे पाहि । **22 (50/62)**

<u>T.S.4.4.7.2 - Kramam</u>

पाह्यायुः । आयुर् मे । मे पाहि । पाहि विश्वायुः । विश्वायुर् मे ।
विश्वायुरिति विश्व–आयुः । मे पाहि । पाहि सर्वायुः । सर्वायुर् मे ।
सर्वायुरिति सर्व–आयुः । मे पाहि । पाह्यग्ने । अग्ने यत् । यत् ते ।
ते परम् । परꣳ हृत् । हृन् नाम । नाम तौ । तावा । एहि ।
इहि सम् । सꣳ रभावहै । रभावहै पाञ्चजन्येषु । पाञ्चजन्येष्वपि ।
पाञ्चजन्येष्विति पाञ्च – जन्येषु । अप्येधि । एद्ध्यग्ने ।
अग्ने यावाः । यावा अयावाः । अयावा एवाः । एवा ऊमाः ।

ऊमाः सब्दः । सब्दः सगरः । सगरः सुमेकः ।

सुमेक इति सु - मेकः ॥ **23** (**32/35**)

(व्यानं मे - द्वात्रिꣳशच्च) (A7)

T.S.4.4.8.1 - Kramam

अग्निना विश्वाषाट् । विश्वाषाट्थ् सूर्येण । सूर्येण स्वराट् । स्वराट् क्रत्वा । स्वराडिति स्व - राट् । क्रत्वा शचीपतिः । शचीपतिर्. ऋषभेण । ऋषभेण त्वष्टा । त्वष्टा यज्ञेन । यज्ञेन मघवान् । मघवान् दक्षिणया । मघवानिति मघ - वान् । दक्षिणया सुवर्गः । सुवर्गो मन्युना । सुवर्ग इति सुवः-गः । मन्युना वृत्रहा । वृत्रहा सौहार्द्येन । वृत्रहेति वृत्र - हा । सौहार्द्येन तनूधाः । तनूधा अन्नेन । तनूधा इति तनू - धाः । अन्नेन गयः । गयः पृथिव्या । पृथिव्याऽसनोत् । असनोदृग्भिः । ऋग्भिरन्नादः । ऋग्भिरित्यृक् - भिः । अन्नादो वषट्कारेण । अन्नाद इत्यन्न - अदः । वषट्कारेणर्द्धः । वषट्कारेणेति वषट् - कारेण । ऋद्धः साम्ना । साम्ना तनूपाः । तनूपा विराजा । तनूपा इति तनू - पाः । विराजा ज्योतिष्मान् । विराजेति वि - राजा । ज्योतिष्मान् ब्रह्मणा । ब्रह्मणा सोमपाः ।

सोमपा गोभिः । सोमपा इति सोम – पाः । गोभिर् यज्ञम् ।
यज्ञम् दाधार । दाधार क्षत्रेण । क्षत्रेण मनुष्यान् । मनुष्यानश्वेन ।
अश्वेन च । च रथेन । रथेन च । च वज्री । वज्र्यृतुभिः । ऋतुभिः
प्रभुः । ऋतुभिरित्यृतु – भिः । प्रभुः सम्ँवथ्सरेण । प्रभुरिति
प्र – भुः । सम्ँवथ्सरेण परिभूः । सम्ँवथ्सरेणेति सं – वथ्सरेण ।
परिभूस्तपसा । परिभूरिति परि – भूः । तपसाऽनाधृष्टः । अनाधृष्टः
सूर्यः । अनाधृष्ट इत्यना – धृष्टः । सूर्यः सन्न् । सन् तनूभिः ।
तनूभिरिति तनूभिः ॥ **24** (**49/65**)

(अग्नि – रैकान्न पञ्चाशत्) (A8)

T.S.4.4.9.1 - Kramam

प्रजापतिर् मनसा । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । मनसाऽन्धः ।
अन्धोऽच्छेतः । अच्छेतो धाता । अच्छेत इत्यच्छ – इतः ।
धाता दीक्षायाम् । दीक्षायाꣳ सविता । सविता भृत्याम् ।
भृत्याम् पूषा । पूषा सोमक्रयण्याम् । सोमक्रयण्यां ँवरुणः ।
सोमक्रयण्यामिति सोम–क्रयण्याम् । वरुण उपनद्धः । उपनद्धोऽसुरः ।
उपनद्ध इत्युप – नद्धः । असुरः क्रीयमाणः । क्रीयमाणो मित्रः ।

मित्रः क्रीतः । क्रीतः शिपिविष्टः । शिपिविष्ट आसादितः ।
शिपिविष्ट इति शिपि – विष्टः । आसादितो नरन्धिषः । आसादित
इत्या – सादितः । नरन्धिषः प्रोह्यमाणः । प्रोह्यमाणोऽधिपतिः ।
प्रोह्यमाण इति प्र – उह्यमानः । अधिपतिरागतः ।
अधिपतिरित्यधि – पतिः । आगतः प्रजापतिः । आगत इत्या–गतः ।
प्रजापतिः प्रणीयमानः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः ।
प्रणीयमानोऽग्निः । प्रणीयमान इति प्र – नीयमानः । अग्निराग्नीद्ध्रे ।
आग्नीद्ध्रे बृहस्पतिः । आग्नीद्ध्र इत्याग्नि – इद्ध्रे ।
बृहस्पतिराग्नीद्ध्रात् । आग्नीद्ध्रात् प्रणीयमानः ।
आग्नीद्ध्रादित्याग्नि – इद्ध्रात् । प्रणीयमान इन्द्रः । प्रणीयमान इति
प्र – नीयमानः । इन्द्रो हविर्द्धाने । हविर्द्धानेऽदितिः । हविर्द्धान इति
हविः – धाने । अदितिरासादितः । आसादितो विष्णुः । आसादित
इत्या – सादितः । विष्णुरुपावह्रियमाणः । उपावह्रियमाणोऽथर्वा ।
उपावह्रियमाण इत्युप–अवह्रियमाणः । अथर्वोपोत्तः । उपोत्तो यमः ।
उपोत्त इत्युप – उत्तः । यमोऽभिषुतः । अभिषुतोऽपूतपाः ।

अभिषुत इत्यभि – सुतः । अपूतपा आधूयमानः । अपूतपा इत्यपूत – पाः । आधूयमानो वायुः । आधूयमान इत्या – धूयमानः । वायुः पूयमानः । पूयमानो मित्रः । मित्रः क्षीरश्रीः । क्षीरश्रीर् मन्थी । क्षीरश्रीरिति क्षीर – श्रीः । मन्थी सक्तुश्रीः । सक्तुश्रीर् वैश्वदेवः । सक्तुश्रीरिति सक्तु – श्रीः । वैश्वदेव उन्नीतः । वैश्वदेव इति वैश्व – देवः । उन्नीतो रुद्रः ( ) । उन्नीत इत्युत् – नीतः । रुद्र आहुतः । आहुतो वायुः । आहुत इत्या – हुतः । वायुरावृत्तः । आवृत्तो नृचक्षाः । आवृत्त इत्या – वृत्तः । नृचक्षाः प्रतिख्यातः । नृचक्षा इति नृ – चक्षाः । प्रतिख्यातो भक्षः । प्रतिख्यात इति प्रति – ख्यातः । भक्ष आगतः । आगतः पितृणाम् । आगत इत्या – गतः । पितृणाम् नाराश॑ॅसः । नाराश॑ॅसोऽसुः । असुरात्तः । आत्तः सिन्धुः । सिन्धुरवभृथम् । अवभृथमवप्रयन्न् । अवभृथमित्यव – भृथम् । अवप्रयन्थ् समुद्रः । अवप्रयन्नित्यव – प्रयन्न् । समुद्रोऽवगतः । अवगतः सलिलः । अवगत इत्यव – गतः । सलिलः प्रप्लुतः । प्रप्लुतः सुवः ।

प्रप्लुत इति प्र – प्लुतः । सुवरुदृचम् । उदृचम् गतः ।
उदृचमित्युत् – ऋचम् । गत इति गतः ॥ 25 (71/106)

(रुद्र – एकविꣳशतिश्च) (A9)

T.S.4.4.10.1 - Kramam

कृत्तिका नक्षत्रम् । नक्षत्रमग्निः । अग्निर् देवता । देवताऽग्नेः । अग्ने
रुचः । रुचः स्थ । स्थ प्रजापतेः । प्रजापतेर् धातुः । प्रजापतेरिति
प्रजा – पतेः । धातुः सोमस्य । सोमस्यर्चे । ऋचे त्वा । त्वा रुचे ।
रुचे त्वा । त्वा द्युते । द्युते त्वा । त्वा भासे । भासे त्वा ।
त्वा ज्योतिषे । ज्योतिषे त्वा । त्वा रोहिणी । रोहिणी नक्षत्रम् ।
नक्षत्रम् प्रजापतिः । प्रजापतिर् देवता । प्रजापतिरिति प्रजा–पतिः ।
देवता मृगशीर्.षम् । मृगशीर्.षम् नक्षत्रम् । मृगशीर्.षमिति
मृग – शीर्.षम् । नक्षत्रꣳ सोमः । सोमो देवता । देवताऽऽर्द्रा ।
आर्द्रा नक्षत्रम् । नक्षत्रꣳ रुद्रः । रुद्रो देवता । देवता पुनर्वसू ।
पुनर्वसू नक्षत्रम् । पुनर्वसू इति पुनः – वसू । नक्षत्रमदितिः ।
अदितिर् देवता । देवता तिष्यः । तिष्यो नक्षत्रम् । नक्षत्रम्
बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् देवता । देवताऽऽश्रेषाः । आश्रेषा नक्षत्रम् ।

आश्रेषा इत्या – श्रेषाः । नक्षत्रꣳ सर्पाः । सर्पा देवता ।

देवता मघाः । मघा नक्षत्रम् । नक्षत्रम् पितरः । पितरो देवता ।

देवता फल्गुनी ( ) । फल्गुनी नक्षत्रम् । फल्गुनी इति फल्गुनी ।

नक्षत्रमर्यमा । **26 (50/56)**

T.S.4.4.10.2 - Kramam

अर्यमा देवता । देवता फल्गुनी । फल्गुनी नक्षत्रम् । फल्गुनी इति

फल्गुनी । नक्षत्रम् भगः । भगो देवता । देवता हस्तः ।

हस्तो नक्षत्रम् । नक्षत्रꣳ सविता । सविता देवता । देवता चित्रा ।

चित्रा नक्षत्रम् । नक्षत्रमिन्द्रः । इन्द्रो देवता । देवता स्वाती ।

स्वाती नक्षत्रम् । नक्षत्रम् वँायुः । वायुर् देवता । देवता विशाखे ।

विशाखे नक्षत्रम् । विशाखे इति वि – शाखे । नक्षत्रमिन्द्राग्नी ।

इन्द्राग्नी देवता । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । देवताऽनूराधाः ।

अनूराधा नक्षत्रम् । अनूराधा इत्यनु – राधाः । नक्षत्रम् मित्रः ।

मित्रो देवता । देवता रोहिणी । रोहिणी नक्षत्रम् । नक्षत्रमिन्द्रः । इन्द्रो

देवता । देवता विचृतौ । विचृतौ नक्षत्रम् । विचृताविति वि – चृतौ ।

नक्षत्रम् पितरः । पितरो देवता । देवताऽषाढाः । अषाढा नक्षत्रम् ।

नक्षत्रमापः । आपो देवता । देवताऽषाढाः । अषाढा नक्षत्रम् ।
नक्षत्रं ँविश्वे । विश्वे देवाः । देवा देवता । देवता श्रोणा ।
श्रोणा नक्षत्रम् । नक्षत्रं ँविष्णुः । विष्णुर् देवता । देवता श्रविष्ठाः ।
श्रविष्ठा नक्षत्रम् । नक्षत्रं ँवसवः ( ) । वसवो देवता । **27 (50/55)**

T.S.4.4.10.3 - Kramam

देवता शतभिषक् । शतभिषङ् नक्षत्रम् । शतभिषगिति
शत – भिषक् । नक्षत्रमिन्द्रः । इन्द्रो देवता । देवता प्रोष्ठपदाः ।
प्रोष्ठपदा नक्षत्रम् । प्रोष्ठपदा इति प्रोष्ठ – पदाः । नक्षत्रमजः ।
अज एकपात् । एकपाद् देवता । एकपादित्येक – पात् ।
देवता प्रोष्ठपदाः । प्रोष्ठपदा नक्षत्रम् । प्रोष्ठपदा इति प्रोष्ठ – पदाः ।
नक्षत्रमहिः । अहिर् बुध्नियः । बुध्नियो देवता । देवता रेवती ।
रेवती नक्षत्रम् । नक्षत्रं पूषा । पूषा देवता । देवताऽश्वयुजौ ।
अश्वयुजौ नक्षत्रम् । अश्वयुजावित्यश्व – युजौ । नक्षत्रमश्विनौ ।
अश्विनौ देवता । देवताऽपभरणीः । अपभरणीर् नक्षत्रम् ।
अपभरणीरित्यप – भरणीः । नक्षत्रं ँयमः । यमो देवता ।
देवता पूर्णा । पूर्णा पश्चात् । पश्चाद् यत् । यत् ते । ते देवाः ।

देवा अदधुः । अदधुरित्यदधुः ॥ **28** (**33/39**)

(फल्गुनी नक्षत्रं – वँसव – स्त्रयस्त्रिꣳशच्च) (A10)

T.S.4.4.11.1 - Kramam

मधुश्च । च माधवः । माधवश्च । च वासन्तिकौ । वासन्तिकावृतू ।

ऋतू शुक्रः । ऋतू इत्यृतू । शुक्रश्च । च शुचिः । शुचिश्च ।

च ग्रैष्मौ । ग्रैष्मावृतू । ऋतू नभः । ऋतू इत्यृतू । नभश्च ।

च नभस्यः । नभस्यश्च । च वार्.षिकौ । वार्.षिकावृतू । ऋतू इषः ।

ऋतू इत्यृतू । इषश्च । चोर्जः । ऊर्जश्च । च शारदौ । शारदावृतू ।

ऋतू सहः । ऋतू इत्यृतू । सहश्च । च सहस्यः । सहस्यश्च ।

च हैमन्तिकौ । हैमन्तिकावृतू । ऋतू तपः । ऋतू इत्यृतू । तपश्च ।

च तपस्यः । तपस्यश्च । च शैशिरौ । शैशिरावृतू । ऋतू अग्नेः ।

ऋतू इत्यृतू । अग्नेरन्तःश्लेषः । अन्तःश्लेषोऽसि । अन्तःश्लेष

इत्यन्तः – श्लेषः । असि कल्पेताम् । कल्पेताम् द्यावापृथिवी ।

द्यावापृथिवी कल्पन्ताम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी ।

कल्पन्तामापः । आप ओषधीः । ओषधीः कल्पन्ताम् ।

कल्पन्तामग्नयः । अग्नयः पृथक् । पृथङ् मम । मम ज्यैष्ठ्याय ।

ज्यैष्ठ्याय सव्रताः । सव्रता ये ।

सव्रता इति स – व्रताः । **29 (50/59)**

T.S.4.4.11.2 - Kramam

येऽग्नयः । अग्नयः समनसः । समनसोऽन्तरा । समनस इति

स – मनसः । अन्तरा द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी शैशिरौ ।

द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । शैशिरावृतू । ऋतू अभि ।

ऋतू इत्यृतू । अभि कल्पमानाः । कल्पमाना इन्द्रम् । इन्द्रमिव ।

इव देवाः । देवा अभि । अभि सम् । सं ँविशन्तु ।

विशन्तु सम्ँयत् । सम्ँयच् च । सम्ँयदिति सम् – यत् ।

च प्रचेताः । प्रचेताश्च । प्रचेता इति प्र – चेताः । चाग्नेः । अग्नेः

सोमस्य । सोमस्य सूर्यस्य । सूर्यस्योग्रा । उग्रा च । च भीमा ।

भीमा च । च पितृणाम् । पितृणां ँयमस्य । यमस्येन्द्रस्य । इन्द्रस्य

ध्रुवा । ध्रुवा च । च पृथिवी । पृथिवी च । च देवस्य । देवस्य

सवितुः । सवितुर् मरुताम् । मरुताम् ँवरुणस्य । वरुणस्य धर्त्री ।

धर्त्री च । च धरित्री । धरित्री च । च मित्रावरुणयोः ।

मित्रावरुणयोर् मित्रस्य । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः ।

मित्रस्य धातुः । धातुः प्राची । प्राची च । च प्रतीची । प्रतीची च ।

च वसूनाम् । वसूना॒ँ रुद्राणाम् । रुद्राणामादित्यानाम् । **30 (50/56)**

T.S.4.4.11.3 - Kramam

आदित्यानाम् ते । ते ते । तेऽधिपतयः । अधिपतयस्तेभ्यः । अधिपतय

इत्यधि – पतयः । तेभ्यो नमः । नमस्ते । ते नः । नो मृडयन्तु ।

मृडयन्तु ते । ते यम् । यम् द्विष्मः । द्विष्मो यः । यश्च । च नः ।

नो द्वेष्टि । द्वेष्टि तम् । तं ँवः । वो जम्भे । जम्भे दधामि ।

दधामि सहस्रस्य । सहस्रस्य प्रमा । प्रमा असि । प्रमेति प्र – मा ।

असि सहस्रस्य । सहस्रस्य प्रतिमा । प्रतिमा असि । प्रतिमेति

प्रति – मा । असि सहस्रस्य । सहस्रस्य विमा । विमा असि ।

विमेति वि – मा । असि सहस्रस्य । सहस्रस्योन्मा । उन्मा असि ।

उन्मेत्युत् – मा । असि साहस्रः । साहस्रोऽसि । असि सहस्राय ।

सहस्राय त्वा । त्वेमाः । इमा मे । मे अग्ने । अग्न इष्टकाः । इष्टका

धेनवः । धेनवः सन्तु । सन्त्वेका । एका च । च शतम् । शतम् च ।

च सहस्रम् । सहस्रम् च । चायुतम् । अयुतम् च ( ) ।

च नियुतम् । **31 (50/55)**

T.S.4.4.11.4 - Kramam

नियुतम् च । नियुतमिति नि - युतम् । च प्रयुतम् । प्रयुतम् च ।
प्रयुतमिति प्र - युतम् । चार्बुदम् । अर्बुदम् च । च न्यर्बुदम् ।
न्यर्बुदम् च । न्यर्बुदमिति नि - अर्बुदम् । च समुद्रः । समुद्रश्च ।
च मद्ध्यम् । मद्ध्यम् च । चान्तः । अन्तश्च । च परार्द्धः ।
परार्द्धश्च । परार्द्ध इति पर - अर्द्धः । चेमाः । इमा मे । मे अग्ने ।
अग्न इष्टकाः । इष्टका धेनवः । धेनवः सन्तु । सन्तु षष्टिः ।
षष्टिः सहस्रम् । सहस्रमयुतम् । अयुतमक्षीयमाणाः । अक्षीयमाणा
ऋतस्थाः । ऋतस्थाः स्थ । ऋतस्था इत्यृत-स्थाः । स्थर्तावृधः ।
ऋतावृधो घृतश्चुतः । ऋतावृध इत्यृत - वृधः । घृतश्चुतो मधुश्चुतः ।
घृतश्चुत इति घृत - श्चुतः । मधुश्चुत ऊर्जस्वतीः । मधुश्चुत इति
मधु - श्चुतः । ऊर्जस्वतीः स्वधाविनीः । स्वधाविनीस्ताः ।
स्वधाविनीरिति स्वधा - विनीः । ता मे । मे अग्ने । अग्न इष्टकाः ।
इष्टका धेनवः । धेनवः सन्तु । सन्तु विराजः । विराजो नाम ।
विराज इति वि - राजः । नाम कामदुघाः । कामदुघा अमुत्र ।
कामदुघा इति काम - दुघाः । अमुत्रामुष्मिन्न् । अमुष्मिन् ँल्लोके ।

लोक इति लोके ॥ 32 (45/56)

(सव्रता - रुद्राणा - मयुतञ्च - पञ्चचत्वारिꣳशच्च) (A11)

T.S.4.4.12.1 - Kramam

समिद् दिशाम् । समिदिति सम्-इत् । दिशामाशयाः । आशया नः ।
नः सुवर्वित् । सुवर्विन् मधोः । सुवर्विदिति सुवः-वित् । मधोरतः ।
अतो माधवः । माधवः पातु । पात्वस्मान् । अस्मानित्यस्मान् ॥
अग्निर् देवः । देवो दुष्टरीतुः । दुष्टरीतुरदाभ्यः । अदाभ्य इदम् ।
इदम् क्षत्रम् । क्षत्रꣳ रक्षतु । रक्षतु पातु । पात्वस्मान् ।
अस्मानित्यस्मान् ॥ रथन्तरꣳ सामभिः । रथन्तरमिति रथम् - तरम् ।
सामभिः पातु । सामभिरिति साम - भिः । पात्वस्मान् । अस्मान्
गायत्री । गायत्री छन्दसाम् । छन्दसाँ विश्वरूपा । विश्वरूपेति
विश्व - रूपा ॥ त्रिवृन् नः । त्रिवृदिति त्रि - वृत् । नो विष्ठया ।
विष्ठया स्तोमः । विष्ठयेति वि - स्थया । स्तोमो अह्नाम् । अह्नाꣳ
समुद्रः । समुद्रो वातः । वात इदम् । इदमोजः । ओजः पिपर्तु ।
पिपर्त्विति पिपर्तु ॥ उग्रा दिशाम् । दिशामभिभूतिः ।
अभिभूतिर् वयोधाः । अभिभूतिरित्यभि - भूतिः । वयोधाः शुचिः ।

वयोधा इति वयः - धाः । शुचिः शुक्रे । शुक्रे अहनि ।
अहन्योजसीना । ओजसीनेत्योजसीना ॥ इन्द्राधिपतिः । अधिपतिः
पिपृतात् । अधिपतिरित्यधि - पतिः । पिपृतादतः । अतो नः ।
नो महि । महि क्षत्रम् । **33 (50/59)**

T.S.4.4.12.2 - Kramam

क्षत्रं ँविश्वतः । विश्वतो धारय । धारयेदम् । इदमितीदम् ॥
बृहथ् साम । साम क्षत्रभृत् । क्षत्रभृद् वृष्ढवृष्णियम् ।
क्षत्रभृदिति क्षत्र - भृत् । वृष्ढवृष्णियम् त्रिष्टुभा । वृष्ढवृष्णियमिति
वृष्ढ-वृष्णियम् । त्रिष्टुभौजः । ओजः शुभितम् । शुभितमुग्रवीरम् ।
उग्रवीरमित्युग्र - वीरम् ॥ इन्द्र स्तोमेन । स्तोमेन पञ्चदशेन ।
पञ्चदशेन मद्ध्यम् । पञ्चदशेनेति पञ्च - दशेन । मद्ध्यमिदम् ।
इदं ँवातेन । वातेन सगरेण । सगरेण रक्ष । रक्षेति रक्ष ॥
प्राची दिशाम् । दिशाऽ सहयशाः । सहयशा यशस्वती । सहयशा
इति सह - यशाः । यशस्वती विश्वे । विश्वे देवाः । देवाः प्रावृषा ।
प्रावृषाऽह्नाम् । अह्नाऽ सुवर्वती । सुवर्वतीति सुवः - वती ॥
इदम् क्षत्रम् । क्षत्रम् दुष्टरम् । दुष्टरमस्तु । अस्त्वोजः ।

ओजोऽनाधृष्टम् । अनाधृष्ट॑ᳶ सहस्रियम् । अनाधृष्टमित्यना – धृष्टम् ।

सहस्रिय॑ᳶ सहस्वत् । सहस्वदिति सहस्वत् ॥ वैरूपे सामन्न् ।

सामन्निह । इह तत् । तच्छकेम । शकेम जगत्या । जगत्यैनम् ।

एनं ँविक्षु । विक्ष्वा । आ वेशयामः । वेशयाम इति वेशयामः ॥

विश्वे देवाः । देवाः सप्तदशेन । सप्तदशेन वर्चः ।

सप्तदशेनेति सप्त – दशेन । **34 (50/56)**

<u>T.S.4.4.12.3 - Kramam</u>

वर्च इदम् । इदम् क्षत्रम् । क्षत्र॑ᳶ सलिलवातम् । सलिलवातमुग्रम् ।

सलिलवातमिति सलिल – वातम् । उग्रमित्युग्रम् ॥ धर्त्री दिशाम् ।

दिशाम् क्षत्रम् । क्षत्रमिदम् । इदम् दाधार । दाधारोपस्था ।

उपस्थाऽऽशानाम् । उपस्थेत्युप – स्था । आशानाम् मित्रवत् ।

मित्रवदस्तु । मित्रवदिति मित्र–वत् । अस्त्वोजः । ओज इत्योजः ॥

मित्रावरुणा शरदा । मित्रावरुणेति मित्रा – वरुणा । शरदाऽह्नाम् ।

अह्नाम् चिकिद्रू । चिकिद्रू अस्मै । चिकिद्रू इति चिकिद्रू ।

अस्मै राष्ट्राय । राष्ट्राय महि । महि शर्म । शर्म यच्छतम् ।

यच्छतमिति यच्छतम् ॥ वैराजे सामन्न् । सामन्नधि । अधि मे ।
मे मनीषा । मनीषाऽनुष्टुभा । अनुष्टुभा सम्भृतम् ।
अनुष्टुभेत्यनु – स्तुभा । सम्भृतं ँवीर्यम् । सम्भृतमिति
सम् – भृतम् । वीर्य॑ँ सहः । सह इति सहः ॥ इदम् क्षत्रम् ।
क्षत्रम् मित्रवत् । मित्रवदार्द्रदानु । मित्रवदिति मित्र – वत् ।
आर्द्रदानु मित्रावरुणा । आर्द्रदान्वित्यार्द्र–दानु । मित्रावरुणा रक्षतम् ।
मित्रावरुणेति मित्रा – वरुणा । रक्षतमाधिपत्यैः ।
आधिपत्यैरित्याधि – पत्यैः ॥ सम्राड् दिशाम् । सम्राडिति
सम् – राट् । दिशा॑ँ सहसाम्नी । सहसाम्नी सहस्वती ।
सहसाम्नीति सह – साम्नी । सहस्वत्यृतुः । ऋतुर्. हेमन्तः ।
हेमन्तो विष्ठया । विष्ठया नः । विष्ठयेति वि – स्थया । नः पिपर्तु ।
पिपर्त्विति पिपर्तु ॥ अवस्युवाता बृहतीः ।
अवस्युवाता इत्यवस्यु – वाताः । **35 (50/64)**

<u>T.S.4.4.12.4 - Kramam</u>

बृहतीर् नु । नु शक्वरीः । शक्वरीरिमम् । इमं ँयज्ञम् । यज्ञमवन्तु ।
अवन्तु नः । नो घृताचीः । घृताचीरिति घृताचीः ॥ सुवर्वती सुदुघा ।

सुवर्वतीति सुवः – वती । सुदुघा नः । सुदुघेति सु – दुघा । नः
पयस्वती । पयस्वती दिशाम् । दिशाम् देवी । देव्यवतु । अवतु नः ।
नो घृताची । घृताचीति घृताची ॥ त्वम् गोपाः । गोपाः पुरएता ।
गोपा इति गो – पाः । पुरएतोत । पुरएतेति पुरः – एता ।
उत पश्चात् । पश्चाद् बृहस्पते । बृहस्पते याम्याम् । याम्याम्
ँयुङ्ग्धि । युङ्ग्धि वाचम् । वाचमिति वाचम् ॥ ऊर्द्ध्वा दिशाम् ।
दिशा॒ रन्तिः । रन्तिराशा । आशौषधीनाम् । ओषधीना॒
सम्ँवथ्सरेण । सम्ँवथ्सरेण सविता । सम्ँवथ्सरेणेति
सं – वथ्सरेण । सविता नः । नो अह्नाम् । अह्नामित्यह्नाम् ॥
रेवथ् साम । सामातिछन्दाः । अतिछन्दा उ । अतिछन्दा
इत्यति – छन्दाः । उ छन्दः । छन्दोऽजातशत्रुः । अजातशत्रुः
स्योना । अजातशत्रुरित्यजात – शत्रुः । स्योना नः । नो अस्तु ।
अस्त्वित्यस्तु ॥ स्तोमत्रयस्त्रि॒शे भुवनस्य । स्तोमत्रयस्त्रि॒श
इति स्तोम – त्रयस्त्रि॒शे । भुवनस्य पत्नि । पत्नि विवस्वद्वाते ।

विवस्वद्वाते अभि । विवस्वद्वात इति विवस्वत् – वाते । अभि नः ।

नो गृणाहि । **36** (**50/59**)

T.S.4.4.12.5 - Kramam

गृणाहीति गृणाहि ॥ घृतवती सवितः । घृतवतीति घृत – वती ।

सवितराधिपत्यैः । आधिपत्यैः पयस्वती । आधिपत्यैरित्याधि–पत्यैः ।

पयस्वती रन्तिः । रन्तिराशा । आशा नः । नो अस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥

ध्रुवा दिशाम् । दिशां ँविष्णुपत्नी । विष्णुपत्न्यघोरा । विष्णुपत्नीति

विष्णु – पत्नी । अघोराऽस्य । अस्येशाना । ईशाना सहसः ।

सहसो या । या मनोता । मनोतेति मनोता ॥ बृहस्पतिर् मातरिश्वा ।

मातरिश्वोत । उत वायुः । वायुः सन्धुवानाः । सन्धुवाना वाताः ।

सन्धुवाना इति सम् – धुवानाः । वाता अभि । अभि नः ।

नो गृणन्तु । गृणन्त्विति गृणन्तु ॥ विष्टम्भो दिवः । विष्टम्भ इति

वि – स्तम्भः । दिवो धरुणः । धरुणः पृथिव्याः । पृथिव्या अस्य ।

अस्येशाना । ईशाना जगतः । जगतो विष्णुपत्नी ।

विष्णुपत्नीति विष्णु – पत्नी ॥ विश्वव्यचा इषयन्ती ।

विश्वव्यचा इति विश्व – व्यचाः । इषयन्ती सुभूतिः ।

सुभूतिः शिवा । सुभूतिरिति सु – भूतिः । शिवा नः । नो अस्तु ।
अस्त्वदितिः । अदितिरुपस्थे । उपस्थ इत्युप–स्थे ॥ वैश्वानरो नः ।
न ऊत्या । ऊत्या पृष्टः । पृष्टो दिवि । दिव्यनु । अनु नः ( ) ।
नोऽद्य । अद्यानुमतिः । अनुमतिरनु । अनुमतिरित्यनु – मतिः ।
अन्वित् । इदनुमते । अनुमते त्वम् । अनुमत इत्यनु – मते ।
त्वम् कया । कया नः । नश्चित्रः । चित्र आ । आ भुवत् ।
भुवत् कः । को अद्य । अद्य युङ्क्ते ।
युङ्क्त इति युङ्क्ते ॥ **37** (**64/73**)

(महि – सप्तदशेना – ऽवस्युवाता – अभि नो – ऽनु न – श्चतुर्दश च) (A12)

================

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(र॒श्मिर॑सि॒ – रा॒ज्ञ्य॑स्य॒ – यं पु॒रो हरि॑केशो॒ – ऽग्निर्मू॒र्द्ध – न्द्रा॒ग्निभ्यां॒ – बृह॒स्पति॑ – र्भूय॒स्कृ॑द – स्य॒ग्निना॑ विश्वा॒षाट् – प्र॒जाप॑ति॒र्मन॑सा॒ – कृत्ति॑का॒ – मधु॑श्च – स॒मिद्दि॒शां – द्वाद॑श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(र॒श्मिर॑सि॒ – प्रति॑ धे॒नु – म॑सि स्तनयि॒त्नुस॑निर – स्यादि॒त्याना॑ꣳ – स॒प्तत्रि॑ꣳशत्)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-

(र॒श्मिर॑सि॒ – को अ॒द्य यु॑ङ्क्ते)

॥ हरि॑ः ओं ॥

॥ इति चतुर्थ काण्डे चतुर्थ प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

=====================

Details of Panchati , Padam and Krama Vaakyam for Kandam 4 – Prasanam 4 – TS 4.4

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	3	143	176
Anuvakam 2	3	140	175
Anuvakam 3	3	178	223
Anuvakam 4	8	405	451
Anuvakam 5	2	98	113
Anuvakam 6	2	129	155
Anuvakam 7	2	82	97
Anuvakam 8	1	49	65
Anuvakam 9	1	71	106
Anuvakam 10	3	133	150
Anuvakam 11	4	195	226
Anuvakam 12	5	264	311
Total →	37	1887	2248